

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра педагогіки та суспільних наук

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПЕДАГОГІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

з підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Полтава – 2020

Укладач програми: Тодорова І. С. – к. психол. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми: Копець Л. В., к. психол. н., доцент кафедри психології та педагогіки Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Тітов І. Г., к. психол. н., доцент кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Програму навчальної дисципліни схвалено й обговорено на засіданні кафедри педагогіки та суспільних наук

Протокол засідання кафедри від 28 серпня 2020 р., № 1.

Завідувач кафедри педагогіки
та суспільних наук
д. і. н., професор
_____ І. М. Петренко

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми
«Германські мови та літератури
(переклад включно), перша –
англійська»
д. філол., професор
_____ О. І. Кобзар

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної
ради, д. е. н., професор
_____ Н. С. Педченко

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Педагогічна та професійна психологія» передбачає ознайомлення з основними поняттями та категоріями педагогічної і професійної психології; розвиток психологічної культури як невід'ємної складової професіоналізму у галузі гуманітарних наук; формування системи теоретичних та практичних знань щодо змісту, принципів та психологічних закономірностей освітнього процесу та професійної діяльності; усвідомлення закономірностей професійного становлення особистості; формування здатності виявляти, аналізувати та вирішувати психологічні проблеми, що виникають в освітньому процесі та у професійній діяльності.

Курс «Педагогическая и профессиональная психология» предусматривает ознакомление с основными понятиями и категориями педагогической и профессиональной психологии; развитие психологической культуры как неотъемлемой составляющей профессионализма в области гуманитарных наук; формирование системы теоретических и практических знаний про содержание, принципы и психологические закономерности образовательного процесса и профессиональной деятельности; осознание закономерностей профессионального становления личности; формирование способности выявлять, анализировать и решать психологические проблемы, возникающие в образовательном процессе и в профессиональной деятельности.

The course «Pedagogical and professional psychology» provides acquaintance with the basic concepts and categories of pedagogical and professional psychology; development of psychological culture as an integral part of professionalism in the humanities; formation of a system of theoretical and practical knowledge about the content, principles and psychological patterns of the educational process and professional activity; awareness of the laws of professional development of the individual; formation of the ability to identify, analyze and solve the psychological problems that arise in the educational process and in the professional activities.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна та професійна психологія» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», затвердженої наказом по університету від 22 травня 2019 р., № 6.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогічна та професійна психологія» є механізми, закономірності, чинники та умови розвитку і активності особистості в процесі здобуття освіти, професійного становлення та реалізації особистості як суб'єкту праці.

Мета навчальної дисципліни «Педагогічна та професійна психологія» – формування системи теоретичних та практичних знань щодо змісту, принципів та психологічних закономірностей освітнього процесу; усвідомлення закономірностей професійного становлення особистості; формування здатності виявляти, аналізувати та вирішувати психологічні проблеми, що виникають в освітньому процесі та у професійній діяльності.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-2. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань видів економічної діяльності).

Додаткові спеціальні компетентності

СК 9. Здатність реалізовувати викладацьку діяльність з перекладознавчих дисциплін у закладах освіти.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

ПРН-1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПР 18. Планувати, організовувати, реалізовувати та оцінювати власну викладацьку діяльність з перекладознавчих дисциплін у закладах освіти.

ПР 21. Взаємодіяти й виконувати різні функції в команді під час вирішення професійних завдань.

Навчальна дисципліна є вибірковою відповідно до навчального плану. Форма підсумкового контролю знань – ПМК (залік).

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1 Педагогічна психологія

Тема 1.1

Предмет, завдання та історія становлення педагогічної психології

Педагогічна психологія як наука про закономірності психічного розвитку людини в процесі соціалізації та професійної освіти. Головні розділи педагогічної психології.

Головні завдання педагогічної психології у розрізі напрямків сучасних психолого-педагогічних досліджень.

Основні етапи розвитку педагогічної психології. Донауковий період розвитку педагогічної психології. Сучасний період у розвитку педагогічної психології в Україні. Внесок видатних українських вчених у педагогічну психологію.

Принципи детермінізму, єдності психіки та діяльності, об'єктивності, розвитку у вивченні психічних явищ.

Місце педагогічної психології у системі психологічних наук. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної психології.

Тема 1.2

Психологія навчання

Основні підходи до проблеми співвідношення навчання і розвитку. Поняття про навчання та його психологічні механізми. Навчання як особливий вид спільної діяльності. Управління учбовою діяльністю учнів. Роль зворотного зв'язку у навчанні.

Психологічний погляд на дидактичні принципи наступності, доступності, свідомості, розвивального навчання, наочності.

Асоціативна та біхевіористична теорії навчання. Підходи до навчання у теоріях Н. О. Менчинської та Р. М. Богоявленського, В. В. Давидова, Л. В. Занкова. Програмоване та проблемне навчання.

Класифікація типів навчання. Психологічні основи змісту навчання. Психологічні основи особистісно-діяльнісного підходу до навчання.

Тема 1.3

Психологія учіння

Учіння як активна цілеспрямована діяльність людини задля засвоєння знань, умінь, навичок, соціального досвіду з метою наступного використання їх у практичному житті. Навчальність – як здатність до учіння та пізнання. Предмет, засоби, продукти учбової діяльності. Види учіння. Структура учбової діяльності. Мотивація учіння. Учбові задачі. Учбові дії та операції.

Процес засвоєння як зміст учбової діяльності. Основні характеристики засвоєння. Теорія поетапного формування розумових дій П. Я. Гальперіна, Н. Ф. Талізінної.

Характеристика учбової діяльності у різних вікових періодах. Вміння самостійно вчитися, здатність до самоуправління учбовою діяльністю. Функцій, зміст та психологічні аспекти безперервної освіти протягом життя. Психологія інформальної та неформальної професійної освіти дорослих.

Психологія неуспішності в навчанні, її причини та шляхи запобігання.

Психолого-педагогічні умови дотримування правил академічної доброчесності в закладі освіти.

Тема 1.4

Психологія виховання

Загальне поняття про психологію виховання. Теорії виховання. Виховання як формування цілісної особистості.

Вікові аспекти виховання. Психологічні кризи особистості та їх врахування в роботі з різними віковими групами. Характеристика основних криз дитинства і їх специфіка. Кризи дорослого віку, їх особливості.

Моральна свідомість, етапи її розвитку. Моральні знання, переконання, звички як складові морального виховання.

Вчинок як одиниця моральної поведінки. Психологічна класифікація вчинків.

Критерії та показники вихованості. Рівні вихованості особистості.

Тема 1.5

Психологія виховного впливу

Психологічні механізми виховання. Використання педагогом механізмів впливу – переконування, навіювання, наслідування, зараження.

Психолого-педагогічні методи та прийоми виховання. Психологічний зміст методів формування свідомості особистості – бесіди, розповіді, лекції, диспуту, прикладу. Психологічний зміст методів і прийомів формування досвіду громадянської поведінки – привчання, вправи, доручення. Виховна ситуація як засіб непрямого впливу на особистість. Методи стимулювання і корекції поведінки – заохочення і покарання. Психологічні умови дієвості методів виховання та самовиховання.

Психологічна сутність відхилення у розвитку особистості. Девіантна поведінка та її типи. Явище «важковиховуваності» як основний прояв девіантної поведінки у дітей та підлітків. Психологічні особливості виховання дітей з асоціальною поведінкою.

Психолого-педагогічне забезпечення запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Модуль 2. ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 2.1

Предмет, завдання та методи професійної психології

Процес праці як об'єкт комплексного дослідження. Характеристика ергатичній системи. Психологічний аналіз професійної діяльності.

Предмет професійної психології як науки про професійну діяльність людини. Завдання професійної психології та її зв'язок із іншими галузями психологічної науки. Історія і тенденції розвитку прикладної психології в сфері професійної праці.

Методи педагогічної та професійної психології. Організаційні методи: порівняльний та лонгітюдний. Емпіричні методи: спостереження, експеримент, тест, анкетування, бесіда, аналіз процесів і продуктів діяльності, біографічний метод, близнюковий метод. Методи обробки даних. Інтерпретаційні методи: генетичний, структурний.

Тема 2.2

Психологія суб'єкту праці

Основні етапи розвитку особи як суб'єкта праці. Особливості взаємодії онтогенезу та професіогенезу. Прояви суб'єктності особистості в праці.

Загальні закономірності професіогенезу. Вибір професії та мотивація праці. Професійна самосвідомість, Я-концепція та ідентичність. Специфіка внутрішньої та зовнішньої професійної ідентичності, стадії формування.

Вікова динаміка розвитку особи як суб'єкта праці. Особливості взаємодії особистісного та професійного становлення на різних етапах життєвого шляху. Становлення світогляду юнаків та професійна самоідентифікація в процесі здобуття фахової освіти.

Професійна деформація особистості – механізми, види, рівні та профілактика.

Тема 2.3

Професійна придатність та самовизначення особистості

Психологічне вивчення професій. Психологічна класифікація професій. Професіографія та її місце в системі професійної орієнтації населення. Основні методи профорієнтації та стратегії організації профорієнтаційної допомоги. Психологічні основи організації професійного відбору та управління професійною адаптацією.

Зміст професійної придатності. Професійно важливі якості та здібності у трудовій діяльності. Проблема формування професійної придатності суб'єкта праці та методи її діагностики.

Професійне і особистісне самовизначення, кар'єра і професійний вибір. Мета і основні завдання професійного самовизначення. Професійне самовизначення як пошук сенсу в трудовій діяльності. Психологічні типи і рівні професійного самовизначення.

Тема 2.4

Психологія професійної педагогічної діяльності

Загальна психологічна характеристика педагогічної діяльності. Рівні продуктивності педагогічної діяльності. Психологічний зміст педагогічної діяльності – мотиви та мета, предмет, засоби, продукт, результат. Мотивація педагогічної діяльності.

Характеристика основних педагогічних функцій та умінь. Педагогічні уміння в теорії А. К. Маркової.

Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Класифікації педагогічних здібностей за Ф. М. Гоноболіним, В. А. Крутецьким, Н. В. Кузьміною.

Стили педагогічної діяльності та спілкування за А. К. Марковою, В. А. Кан-Каліком, А. Я. Ніконовою. Бар'єри педагогічної взаємодії. Майстерність педагогічного спілкування.

Педагогічна майстерність, її елементи та шляхи формування.

Тема 2.5

Психологічні стани людини та безпека праці

Психічні стани людини в праці. Прогнозування успішності діяльності. Індивідуальний стиль професійної діяльності.

Мотивація праці та задоволеність роботою. Внутрішні та зовнішні мотиви трудової діяльності.

Ефективність трудової діяльності. Фактори професійного середовища, що забезпечують високу працездатність та функціональний стан особи. Прямі та непрямі показники продуктивності праці.

Психологічні аспекти безпеки трудової діяльності. Зміст поняття надійності професійної діяльності, вплив функціональних станів і виробничих конфліктів на безпеку трудової діяльності. Чинники запобігання професійної агресії.

Провідні критерії психічного здоров'я, основні риси психічно здорової особистості. Психологічний супровід персоналу та підвищення ефективності діяльності організацій. Феноменологія, діагностика, корекція перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості. Механізми виникнення стресів, психологічного благополуччя, захопленості та продуктивності праці у моделі співвідношення вимог та ресурсів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII // *Урядовий кур'єр* від 04.10.2017 — № 186.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 року. № 2657-VIII. *Відомості Верховної Ради України* від 01.02.2019 р., № 5, ст. 33.

3. Закон України «Про професійний розвиток працівників» від 12.01.2012 р. № 4312-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2012, № 39, ст. 462.

4. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80>

5. Наказ МОНУ від 22.05.2018 р. № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

6. Баклицький І. О. Психологія праці: Підручник. К. : Знання, 2008. 655 с.

7. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Просвіта, 2001. 416 с.

8. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія : практикум. – К. : Каравела, 2009. 224 с.

9. Педагогічна та професійна психологія : конспект лекцій студентів. Уклад. Богдан Ж. Б., Солодовник Т. О. Харків : НТУ «ХПІ», 2016. 68 с.

10. Психологія праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / За ред. П.С. Перепелиці, В.В. Рибалки. – Хмельницький : ТУП, 2001. 303 с.

11. Сурякова М. В. Психологія професійної праці: Навч. посібник. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2012. 78 с.

12. Тодорова І. С. Педагогічна та професійна психологія : навчально-методичний посіб. Полтава : ПУЕТ, 2012. 81 с.

Додаткові

13. Бочелюк В. Й. Пучина О. В. Організаційна психологія на підприємстві : навч. посібник. Київ : Скіф, 2012. 272 с.

14. Ги Лефрансуа. Прикладная педагогическая психология. СПб. : Прайм-Еврознак, 2005. 416 с.

15. Дворник М. С. Прокрастинація в конструюванні особистісного майбутнього : монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 120 с.

16. Заїка В. М. Особливості трансформації особистості людини в ході вирішення життєвої кризи. Методичні матеріали / За ред. Л.Г. Перетяцько. Вид. 3-є, доп. Полтава, 2006. 100 с.

17. Зимняя И. А. Педагогическая психология : учебник для вузов. Изд. 2, доп. М. : Логос, 2000. 384 с.
18. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості : методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП «Аксіома», 2019. 80 с.
19. Климов Е. А. Психология профессионала. М. - Воронеж, 1996. 400 с.
20. Копець Л. В. Психологія особистості : навч. посіб. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
21. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К. : Радянська шк., 1989. 608 с.
22. Локалова Н. П. Школьная неуспеваемость: причины, психокоррекция, психопрофилактика : учеб. Пособие. С.Пб. : Питер. 2009. 368 с.
23. Моргун В. Ф. Проблема периодизации развития личности в психологии : учебн. пособие / В. Ф. Моргун, Н. Ю. Ткачева. – М. : МГУ, 1981. – 84 с.
24. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навч.-метод. посіб. / За. ред. Л. В. Долинської, О. В. Темрук. Київ : Каравела, 2017. 560 с.
25. Пахоль Б. Є. Професійне благополуччя: огляд ключових концепцій і наукових досліджень феномену. *Український психологічний журнал: збірник наукових праць* / головн.ред. І. В. Данилюк : КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2017. No 2 (4). С. 107-140.
26. Педагогічна психологія: навч. посібник / За ред. Л. М. Проколієнко, Д. Ф. Ніколенка. – К. : Вища школа, 1991. – 184 с.
27. Профілактика порушень адаптації молоді до повсякденних стресів і кризових життєвих ситуацій : навч. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології ; за наук. ред. Т. М. Титаренко. К. : Міленіум, 2011.
28. Профілактика професійного вигорання працівників соціальної сфери : методичні рекомендації / за заг. ред. М. А. Авраменка. Лютіж, 2008. 53 с.
29. Психологічна служба : підруч. / В. Г. Панок, А. Г. Обухівська, В. Д. Острова та ін.; за наук. ред. В. Г. Панка. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
30. Психологія праці та професійної підготовки особистості :

Навч. посібник / За ред. П.С. Перепелиці, В.В. Рибалки. – Хмельницький: ТУП, 2001. – 330 с.

31. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста / Ф. Райс. – С.Пб. : Питер, 2007 – 624 с.

32. Розвиток особистості у різних умовах соціалізації [Текст] : колективна монографія / за наук. ред.: Л. О. Калмикової, Г. О. Хомич. – К. : Видавництво «Видавничий Дім «Слово», 2016. – 472 с.

33. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : Навч. посібн. Київ: Кондор, 2017. 276 с.

34. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку XX століття / В. А. Роменець. – К. : Вища школа, 2007. – 614 с.

35. Селигман М. Новая позитивная психология: Научный взгляд на счастье и смысл жизни / Перев. с англ. М.: Издательство «София», 2006. 368 с.

36. Тарасевич Н. М. Майстерність педагогічного спілкування: посібник для організації самостійної роботи студентів. Полтава : ПДПУ, 2004. 112 с.

37. Тодорова І. С. Тітов І. Г. Психодіагностика : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою. Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2008. 330 с.

38. Тодорова І. С., Бульченко Д. В. Розвиток креативно-інноваційного потенціалу майбутніх менеджерів. *Психологія і особистість*. 2017. № 1 (11). С. 258-267.

39. Тодорова І. С. Компоненти академічної доброчесності студентів та умови її формування. *Витоки педагогічної майстерності*. 2019. Випуск 24. С. 199-205.

40. Тополов Є. В. Професійна агресивність особистості. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 400 с.

41. Траверсе Т. М. Психологія праці: Навчально-методичний посібник. К: Інститут післядипломної освіти КНУ ім. Т. Шевченка, 2004. 116 с.

42. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. С.Пб. : Питер, 2003. 560с.

Довідкові

43. Англо-український та українсько-англійський словник педагогічних та психологічних термінів і понять : навч. посіб. для студ. і викладачів вищ. навч. закл. ; уклад. Орлова Н. В. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 187 с.

44. Василюк А. В. Педагогічний словник-лексикон. Англо-український. Українсько-англійський. Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2004. 155 с.

45. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Каравела, 2016. 320 с.

46. Рибалка В. В. Словник із психології та педагогіки обдарованості і таланту особистості : термінол. слов. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 423 с.

47. Словник педагогічних та психологічних термінів : до дисциплін: "Педагогіка", "Педагогіка новаторства", "Педагогіка та психологія вищої школи", "Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності", "Педагогічний менеджмент" : для здобувачів вищ. освіти ден. та заоч. форм здобуття освіти пед. спец. / [уклад.: Н. А. Несторук, Л. В. Кокоріна ; під. заг. ред. Н. А. Несторук] ; ДВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т", Горлів. ін-т інозем. мов, Каф. психології та педагогіки. Бахмут ; Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 131 с.

Електронні ресурси

48. «Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика». Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/252>

49. Айсмонтас Б. Б. Педагогическая психология : URL : <http://www.bsru.ru/content/page/1415/hec/aismontas/index.html>

50. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL : <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/>

51. Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти. *Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus*. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:MON+AB101+2019_T2/about

52. Психологические исследования : электронный научный журнал. URL : <http://psystudy.ru>

53. Рикель А. М. Профессиональная Я-концепция и профессиональная идентичность в структуре самосознания личности. В 2-х частях. *Психологические исследования*: электрон. науч. журн. 2011. N 2(16); N 3(17). URL : <http://psystudy.ru>

54. Тодорова І. С. Педагогічна та професійна психологія : дистанційний курс. Полтава : ПУЕТ, 2019. URL: <http://el.puet.edu.ua/>

55. Тодорова І.С. Психологічні чинники толерантності студентів до академічної недоброчесності. Психологія і особистість. 2019. № 2 (16). С. 116-131. URI: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/7094>

56. Шауфели В., Дийкстра П., Иванова Т. Увлеченность работой: Как научиться любить свою работу и получать от нее удовольствие. М. : Когито-Центр, 2015. 137 с. URL : <https://www.hse.ru/data/2015/01/20/1103296672/engaged%20at%20work.pdf>